

สรุปผลการประชุม
คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๒๔
วันอังคารที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๗
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

ที่ประชุมคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาข้อเสนอกรอบแนวคิดเบื้องต้นว่าด้วยการกระจายอำนาจ และการบริหารงานภาค และจังหวัด ซึ่งเขียนเพิ่มในโครงร่างรัฐธรรมนูญหมวด ๗ การกระจายอำนาจ และการปกครองท้องถิ่น จากคณะทำงานเฉพาะกิจที่คณะกรรมการตั้งขึ้น ประกอบด้วย ศาสตราจารย์นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ ศาสตราจารย์เอนก เหล่าธรรมทัศน์ ศาสตราจารย์จรัส สุวรรณมาลา รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย และนายปรณ ปรียากร สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

กรอบแนวคิดเบื้องต้นว่าด้วยการกระจายอำนาจ และการบริหารงานภาค และจังหวัด ได้กำหนดสภาพปัญหาหลักไว้หลายประการ เช่น ประเด็นการกระจายอำนาจที่เกิดจากการที่รัฐธรรมนูญฉบับ ปี ๒๕๕๐ ได้ส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจอย่างกว้างขวางจนทำให้การกระจายอำนาจของประเทศมีอัตราเร่งที่ก้าวหน้าอย่างมาก และทวีความสำคัญจนก่อให้เกิดความตื่นตัว ความคาดหวัง ความรู้สึกในสิทธิของการปกครองตนเองของพลเมือง และการปรับตัวขององค์กร รวมถึงการปรับตัวของประชาชน และกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ต่อมารัฐธรรมนูญฉบับ ปี ๒๕๕๐ ได้มีบทบัญญัติในหมวดการปกครองท้องถิ่นซึ่งช่วยต่อขยายให้การกระจายอำนาจมีความต่อเนื่อง และมีความก้าวหน้าอย่างเป็นรูปธรรมทั้งในแง่จำนวนหน่วยและโครงสร้างการปกครองท้องถิ่น การถ่ายโอนงานและงบประมาณ การจัดการบริการสาธารณะด้านต่าง ๆ ตลอดจนคุณภาพและปริมาณของการมีส่วนร่วมของประชาชน ฯลฯ แต่ในขณะเดียวกันเรื่องของกระจายอำนาจนี้ก็จำเป็นต้องมีการปรับปรุง พัฒนาแก้ไข และปฏิรูปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการดำเนินการที่ผ่านมา ยกตัวอย่างเช่น การพร้อมที่จะรับและอาสาทำงานขององค์กรภาคประชาสังคม องค์กรชุมชน กลุ่มพลเมือง สมาคม สหกรณ์ องค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร (Non-profit organization) ในรูปแบบอื่น ๆ ฯลฯ ซึ่งมีความสามารถ มีจิตอาสาที่จะรับงานจากรัฐและองค์กรปกครองท้องถิ่นไปดำเนินงาน โดยได้ผลลัพธ์ของงานที่มีคุณภาพและตรงกับความต้องการของประชาชนนั้นจะเป็นในลักษณะคู่ขนานกันไป โดยยังไม่ได้ถูกผนวกเข้าไว้ในกรอบและกลไกของรัฐธรรมนูญ ดังนั้น คณะทำงานเห็นว่า เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงควรมีการบรรจุประเด็นที่เป็นการวางหลักและสร้างกลไกเพื่อเปิดโอกาสให้องค์กรที่ไม่ใช่ภาคราชการและไม่ใช่ภาคเอกชนที่มุ่งแสวงหากำไรสามารถเข้ามาแข่งขันในการให้บริการสาธารณะ (Contestability of public service) ไว้ในโครงร่างรัฐธรรมนูญ หมวด ๗ การกระจายอำนาจ และการปกครองท้องถิ่นด้วย ทั้งนี้ ควรต้องมีกลไกทางกฎหมายมารองรับดังเช่นในหลายประเทศซึ่งมีการออกกฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับองค์กรภาคประชาสังคมในมิติต่าง ๆ ที่เรียกโดยรวมว่า Not-for-Profit Law ตลอดจนกลไกอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ ส่วนประเด็นการบริหารงานภาค และจังหวัดนั้น คณะทำงานเห็นว่า ควรมีกลไกในการที่จะช่วยกำกับให้ราชการส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และทำให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับประโยชน์เพิ่มมากขึ้น อย่างเป็นรูปธรรมบรรจุไว้ในโครงร่างรัฐธรรมนูญหมวด ๗ การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นด้วยเช่นกัน

หลังจากนั้นที่ประชุมมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่าแนวคิดการกระจายอำนาจนั้น ควรนำเรื่องการเปิดโอกาสให้องค์กรที่ไม่ใช่ภาครัฐราชการและไม่ใช่ภาคเอกชนที่มุ่งแสวงหากำไรสามารถเข้ามาแข่งขันในการให้บริการสาธารณะ (Contestability of public service) มาเป็นหลักการ ทั้งนี้ ในส่วนที่เป็นกลไกทางกฎหมายควรประสานกับคณะกรรมการกิจการจัดทำข้อเสนอแนะในการตราหรือแก้ไขกฎหมายต่าง ๆ ด้วยเพื่อให้กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กฎหมายลูกอื่น ๆ สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ

ต่อจากนั้น ที่ประชุมได้มีการพิจารณาประมวลประเด็นความเห็นหรือข้อเสนอแนะของสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สถาบันนิติบัญญัติแห่งชาติ พรรคการเมือง และผู้ที่กรรมการธิการเชิญมาให้ความเห็น รวมทั้งความเห็นของประชาชนที่ได้ส่งผ่านสื่อช่องทางต่าง ๆ ซึ่งได้มีการสังเคราะห์ข้อมูลแล้ว เพื่อจำแนกเป็นประเด็นที่ควรนำไปบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ประเด็นที่ควรนำไปออกเป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่น ๆ และประเด็นที่สมควรเสนอคณะรัฐมนตรี ในฐานะฝ่ายบริหารรับไปพิจารณาดำเนินการ ซึ่งการพิจารณาของคณะกรรมการธิการในครั้งนี้จะ เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหมวด ๑ ระบบผู้แทนที่ดี หมวด ๓ รัฐสภา และหมวด ๔ คณะรัฐมนตรี ซึ่งอยู่ในภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดีและสถาบันการเมือง

นอกจากนั้น ที่ประชุมได้มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่าประเด็นที่จะนำมาเขียนในหมวด ๑ ระบบผู้แทนที่ดี หมวด ๓ รัฐสภา และหมวด ๔ คณะรัฐมนตรี ซึ่งอยู่ในภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดีและสถาบันการเมืองนั้น ควรเป็นประเด็นที่เป็นกลไกซึ่งก่อให้เกิดการเชื่อมโยงแต่ละองค์ประกอบของทั้งระบบการเมือง ระบบรัฐสภา ฝ่ายบริหาร และสถาบันการเมืองที่สัมพันธ์สอดคล้องกัน และนำไปสู่การปฏิรูปที่เปลี่ยนแปลง (modify) ให้เกิดการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจตามหลักประชาธิปไตยที่เหมาะสมกับบริบทของสภาพสังคมไทยอย่างแท้จริง

นางสาวดวงจิตร์ ก่อเจริญวัฒน์

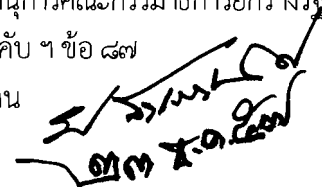
วิทยากรชำนาญการพิเศษ

ผู้สรุปผลการประชุม

ว่าที่เรือตรี ยุทธนา สำเนาเงิน

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ตามข้อบังคับ ฯ ข้อ ๘๗

ผู้ตรวจทาน

๑๓ ต.ค. ๒๕๖๒